

ALU KANDI
ARENГУKAVA
AASATEKS 2016 - 2020

ALU 2012

(muudetud 2014, 2016)

SISUKORD

1.	Sissejuhatav kokkuvõte	3
2.	Ülevaade arengukava koostamisest.....	4
3.	Kandi kirjeldus ja tänane olukord	7
3.1.	Mis on Rapla valla kandid?	7
3.2.	Ajaloost.....	7
3.3.	Paiknemine.....	8
3.4.	Looduslikud olud.....	9
3.5.	Kultuuriväärtused.....	9
3.6.	Infrastruktuur ja teenused	9
3.7.	Elanikud.....	10
3.8.	Majanduslik olukord ja tööandjad.....	11
3.9.	Kandi elanike koostöö	12
3.10.	Üldisest arengust.....	12
3.11.	Kanti käsitlevad õigusaktid	12
4.	Kandi probleemid ja vajadused.....	14
5.	Kandi väärtused.....	15
6.	Kandi tulevikupilt.....	16
7.	Kandi arengueelistused.....	17
8.	Kandi eesmärgid ja tegevuskava.....	18
9.	Arengukava teostuse jälgimine ja hindamine, arengukava muutmine	24
10.	LISAD	25
	Lisa 1. Rapla valla kantide andmeid.	
	Lisa 2. Protokollid ja osavõtjate nimekirjad.	
	Lisa 3. Teated ja artiklid.	

1. Sissejuhatav kokkuvõte

Rapla Vallavalitsus koostöös seltsinguga Rapla Valla Külade Kogu algatas valla viie kandi arengukavade koostamise projekti. See on vajalik, et valla kandid saaks paremini väljendada oma vajadusi ja huve valla üldplaneeringus, arengukava ja eelarve koostamisel.

Paljud külad on väiksed, osadel puuduvad oma arenguplaanid, aktiivsed eestvedajad, külavanemad, projektitaotluste kirjutajad, seltsid, seltsingud, kodulehed, kooskäimiskohad, külaüritused ning võimekus koostada oma küla arengukava ning viia ellu projekte ja muid tegevusi. Teatud väiksemate külade puhul ei olegi mõistlik arengut, investeeringuid, üritusi jt tegevusi üksi kavandada, vaid pigem teha koostööd naabrite ja kandi tõmbekeskusega (nii välditakse ka niigi piiratud rahade ebamõistlikku kasutamist). Koostööst sünnivad uued ideed ja võimalused. Seetõttu ongi mõistlik käsitleda külade arengut üksikute külade tasandi kõrval ka lähestikku asuvate külade koostööna ehk piirkondade (kantide) kaupa.

Arengukavad on olulised elukeskkonna kujundamisel, et tagada kandi elujõulisus ja jätkusuutlikkus. Võtmeküsimuseks kandi arengus ja vajalike investeeringute saamisel on kandi elanike koostöö ja kokkulepped. Koos tegutsemiseks on vaja jõuda ühisele arusaamisele sellest, millised on ühised probleemid, huvid ja vajadused. See teadmine võimaldab seada ühised eesmärgid ja valida ühiseid teid selle saavutamiseks. Alu kandi arengukaval on tähendus, sest ta on selle kandi inimeste omavaheline kokkulepe. Ta kajastab ühist arusaamist kandi tänasest olukorrast ja tulevikust. Kokkulepe arengusuundades on aluseks ühisele tegutsemisele. Toimiv arengukava on märgiks kandi tugevusest ja arengusuutlikkusest.

Kandi arengukava on Rapla valla arengukava üheks alusdokumendiks. See aitab tagada kandile oluliste teemade kajastamist valla otsuste tegemise juures, kandis tehtavate plaanidega kursis olemist ja nende kooskõla valla arengutega.

2011. aasta lõpus moodustati MTÜ Rapla Valla Külade Ühendus, mis koos Rapla Vallavalitsuse juures tegutseva Rapla valla külade esindajate ümarlauaga korraldab arengukava jälgimise ja hindamise ning muudatusettepanekute tegemist kandi esindajate poolt.

Seltsingu Rapla Valla Külade Kogu projekti toetab Euroopa Liidu Leader liikumise raames MTÜ Raplamma Partnerluskogu.

2. Ülevaade arengukava koostamisest

Arengukavade koostamiseks moodustati juhtrühm koosseisus Herkki Olo Rapla Vallavalitsusest, Ülle Rүүison seltsingust Rapla Valla Külade Kogu, Vahur Tarkmees TipTop Konsulendi OÜ-st, kes vestlusringe juhtis ning projekti koordinaator Tatjana Libek, kes räägitu protokollis ja aitas arengukavasid koostada. Juhtrühma esimene töökoosolek toimus 2. mail 2011.a. Arutati läbi töökorraldus, vestlusringide läbiviimise meetodika, arengukavade koostamise protsessi mudel. Määrati vestlusringide toimumise ajad ja kohad, valmistati ette materjal ilmumiseks valla lehes. Peeti esmatahtsaks, et vestlusringides räägitu saaks protokollis kirja pandud – see jääb arengukava alusdokumendiks. Väga vajalikuks peeti kohalike kaasamist, et igas kandis tekiks sidusgrupp, mis esindab erinevaid huvigruppe. Sidusgrupi mõtteks oli ka arengukavades kirjapandu ja kokkulepitu elluviimise jälgimine. Kõigi kantide sidusgrupi liidritest moodustus hiljem liidergrupp, mis suhtleb külade kogu ja vallavalitsusega. Arengukavade valmimiseks ja elluviimiseks on tähtis, et taoline süsteem igas kandis töötaks.

Alu kandi (Alu, Alu-Metsküla, Kalevi, Sikeldi) **vestlusring** toimus 30. mail 2011.a. kl.18.00 Alu Spordihooones.

Teavitustöö oli õnnestunud, seda näitab ka üsna rohke osavõtt vestlusringidest. Lisaks artiklile ja reklaamile valla lehes olid käidavamatesse kohtadesse paigutatud värvilised välireklaamid. Siiski Alu-Metskülast ei osalenud vestlusringis ühtki inimest.

Alu kandi vestlusringis osalejad – 14 inimest

- Alu alevik – 4
- Alu-Metsküla – 0
- Kalevi küla – 2
- Sikeldi küla – 8

Vestlusringidest võtsid osa ka Herkki Olo Rapla Vallavalitsusest, Ülle Rүүison Rapla Valla Külade Kogust. Vestlusringi juhtis Vahur Tarkmees TipTop Konsulendi OÜ-st ja protokollis Tatjana Libek. Vestlusringis räägitu sai kokkuleppel osavõtjatega lindistatud. See on vajalik, et ükski mõte ei läheks kaotsi. Protokollis eelnõuga said kõik osavõtjad hiljem tutvuda, teha omapoolseid täiendusi ja parandusi. Seejärel protokoll allkirjastati sidusgrupi liidri Kaupo Kaljumetsa, projektijuhi Vahur Tarkmehe ja protokollija Tatjana Libeki poolt.

Vestlusringides olid inimesed varmad välja tooma oma kandi positiivseid ja negatiivseid külgi. Kõlama jäi ühine mõte, et oma kodukohast hoolitakse. Tahetakse, et see paik näeks hea välja, et elu oleks turvaline. Tunti heameelt, et elanikkond on kaasatud otsustusprotsessi, et tahetakse teada nende arvamust ja sellega arvestatakse. Momendil ei ole Alu kandis ühelgi külal oma arengukava.

Vestlusringi tulemusena võib välja tuua, mida peetakse oluliseks, et elu maal oleks võimalik:

- 1) heas korras infrastruktuur (teed ja tänavad, mobiil- ja internetiühendus, elekter, tänavavalgustus), kaasaegsed vee- ja kanalisatsioonitrassid;
- 2) inim- ja loodussõbralik ning turvaline elukeskkond (üldine heakord, puhastatud veekogud ja nende ümbrus, laste mänguväljakud, bussiootepaviljonid, viidad, teadetetahvlid);
- 3) ühtne kogukond, külaelanike aktiivne osavõtt külaelust, kooskäimiskohtade olemasolu, ühiste ürituste korraldamise traditsioonid, aktiivsem koostöö elanike, valla, ettevõtjate ja MTÜ vahel;
- 4) noortele vabaaja veetmise võimaluste loomine (spordibaasid, -inventar, ringijuhid);

- 5) võimaluste loomine kogu elanikkonnale aktiivseks haridus-, kultuuri- ja spordieluks, kultuuritöötaja olemasolu, kes kõike kohapeal koordineeriks.

Tõsiseks probleemiks on „koleehitised“ ja muud lagunevad hooned. Need on enamasti eraomanduses, seetõttu kohalikul kogukonnal omal mõjutusvahendid puuduvad. Siin oodatakse otsest abi kohalikul omavalitsuselt.

Kuna kohapeal on töökohti vähe või praktiliselt puuduvad, on paljud kortermajade piirkonnad muutunud magalateks, kus üksteist ei tunta ega suhelda. Oleks vaja tegevusi, mis antud elanikkonda liidaks. Alus puuduvad nii ruumid kui kultuuritöötaja. Aktiivne kultuurielu soikus pärast kultuurimaja juhataja koha kaotamist. Samas on igal ajal võimalik kasutada spordihoonet. Paljud sõpruskonnad seda omal initsiatiivil teevadki.

Elu kvaliteeti maal on halvendanud ka mitmete teenuste kadumine kohapeal. Peaaegu lõpetatud on postiteenuse osutamine (kauplus osutab minimaalseid postiteenuseid). Olemasolev kauplus ei suuda pakkuda sellist sortimenti nagu näiteks Rapla poed, samuti on neis kaup kallim kui Raplas. Eriti mõjutab see eakaid.

Vajalikuks peetakse kergliikluste olemasolu, mis võimaldaks ohutut liiklemist Rapla suunal nii jalgsi, jalgrattaga või lapsevankriga. See ei lahenda muidugi eakate jaoks teenuste kättesaadavuse probleemi. Ilmselt neile tuleb leida muud sobivad lahendused.

Ühistranspordi teenus ei rahulda Sikeldi külas elanike vajadusi. Vajalikuks peetakse kergliikluste olemasolu, mis võimaldaks ohutut liiklemist Rapla ja Seli-Koigi ja Sikeldi suundadel.

Vestlusringi käigus valitud kandi sidusgruppi kuuluvad:

Kaupo Kaljumets - liider
Helgi Pöder
Marve Reede
Piret Elias
Silvi Tarto

2012. aastal kantide tegevuse koordineerimiseks kokku lepitud sidusrühmad ei ole järgnevatel aastatel päris soovitud kujul toimunud, osad inimesed nendest ei ka ela enam selles piirkonnas. Reaalselt koordineerivad, korraldavad ja vahendavad kandis infot teatud külavanemad jt aktiivsemad inimesed. Neile on abiks katuseorganisatsioon Rapla Valla Külade Ühendus ning vallavalitsuse juures regulaarselt koos käiv külade esindajate ümarlaud. Sidusrühma esindajate muutmist siiski arengukavas kokku ei pea leppima, seda saab teha kandi esindajate poolt arengukava väliselt.

Kandi vestlusringi eesmärgiks oli välja selgitada elukeskkonna puudujäägid ja elanikkonna elulised vajadused, millised neist on ühised ja millised on erinevatel huvigruppidel. Need on aluseks kandi arengukava koostamisel.

Juhtrühm kogunes uuesti 14. septembril 2011.a., et teha vahekokkuvõtte ja otsustas 29. oktoobril kokku kutsuda kõigi kantide esindajad (sidusrühma liikmed, külavanemad ja kõik aktiivsed inimesed) ühiseks seminariks. **Arenguseminari** töö toimus rühmades, seda viis läbi projektijuht Vahur Tarkmees TipTop Konsulendi OÜ-st ja protokollis Tatjana Libek. Seminarist võtsid osa Alar Mutli ja Herkki Olo Rapla Vallavalitsusest, Ülle Rüüson Rapla Valla Külade Kogust.

Päeva esimese poole teemaks oli kandi tulevikupildi ja põhiväärtuste sõnastamine. Iga kant tegi sellest lühitutvustuse. Päeva teise poole tööteemaks oli arengueelistused ja eesmärgid ja arengukavade elluviimise korraldus. Ka sellest esitas iga kant lühitutvustuse.

Alu kandist osales seminaril 7 inimest. Nende hulgas Alu kaitsekooli esindaja Erik Reinhold ja Saarioinen Eesti OÜ esindaja Angela Treimaa. Kirjalikult saatis omapoolsed mõtted Alu Lasteaed-Algkooli juhataja Ülle Riisalu.

Seminaril esitatu sai kokkuleppel osavõtjatega lindistatud. Selle põhjal koostas Tatjana Libek

protokolli, millega kõik osavõtjad said hiljem tutvuda. Vestlusringis ja arenguseminaril räägiti koos olukorra analüüsiga olid antud arengukava koostamise aluseks.

24. jaanuaril 2012 kogunesid hiljuti loodud MTÜ Rapla Valla Külade Ühendus juhatus ja kantide sidusrühmade liidrid. Peamiseks teemaks oli arengukavade elluviimise juhtimisprotsessi väljatöötamine, külavanemate ja vallavalitsuse roll plaanide elluviimisel. Kohapealseks toeks on MTÜ, kuid külaelu edendada saab ainult koostöös vallavalitsuse ja volikoguga.

Valminud arengukava eelnõu avalikustati tutvumiseks ja ettepanekute tegemiseks 2012. aasta märtsis koos teiste kantide arengukavadega Rapla valla kodulehel www.rapla.ee. Avalikustamisest teavitati Rapla Teatajas, Rapla valla kodulehel ja valla Facebooki lehel. Märtsis tutvustati arengukava vallavolikogu komisjonides ja volikogus. Arengukava ettepanekud arutati kandi sidusgrupi ja Rapla Valla Külade Ühenduse juhatuse poolt läbi. **Arengukava kinnitati MTÜ Rapla Valla Külade Ühenduse juhatuse esimehe Tiit Tammsaare, seltsingu Rapla Valla Külade Kogu juhi Ülle Rүүsoni, sidusgrupi liidri Kaupo Kaljumetsa ja projektijuhi Vahur Tarkmehe poolt Raplas 24.04.2012.**

2014. ja 2016. aastal vaadati arengukava kandi esindajate, Rapla Vallavalitsuse ja Vallavolikogu poolt üle ning korrigeeriti. 31. mail 2016 toimunud vestlusringis Alus osales 11 inimest.

3. Kandi kirjeldus ja tänane olukord

3.1. Mis on Rapla valla kandid?

Rapla vald jaguneb 42 asulaks: Rapla linn, Alu, Hagudi ja Kuusiku alevikud ning 38 küla. Rapla, Alu, Hagudi, Kodila ja Kuusiku on Rapla valla suurimad keskused, mis on ühtlasi ümbritseva tagamaa suhtes teenuste tarbimise ja töölkäimise kohad ehk tõmbekeskused. Viimane tähendab, et nendes keskustes saavad ümbruskaudsete külade elanikud erinevaid teenuseid. Antud piiridest lähtuvad suures osas ka üldhariduskoolide põhikooli osa, lasteaedade ja raamatukogude teeninduspiirkonnad.

Suurimaks äri- ja avaliku sektori teenuste pakkujaks on Rapla linn, kus erinevatel põhjustel käivad kõigi valla piirkondade elanikud. Alu asub Raplast ca 4 km, Kuusiku 6 km, Hagudi 9 km ja Kodila 12 km kaugusel.

Nimetatud viis keskust koos ümbritsevate küladega on käsitletavad ka kantidena (elanike ühtsustundel ja piirkondlikul samastumisel põhinevad väiksemad piirkonnad). Rapla kanti (piirkonda) kuulub 13, Kodila 12, Hagudi 10, Alu 4 ning Kuusiku piirkonda 3 asulat. Kantide piirid on ajalooliselt kujunenud erinevatel ajaloolistel etappidel ning on mõnevõrra tinglikud, s.t. teatud küladel on seoseid mitme keskusega. Näiteks Alu, Hagudi, Kodila ja Kuusiku lasteaedade teeninduspiirkonnad kattuvad Alu, Hagudi, Kodila ja Kuusiku kantide piiridega. Erandiks on Aranküla, Nõmme ja Oola külad, mida on seni käsitletud Rapla kandi all, kuid mis kuuluvad Hagudi lasteaia teeninduspiirkonda. Rapla kandi külad on jaotatud mitme Rapla lasteaia teeninduspiirkonna vahel.

Kandid on kokku lepitud ja määratletud nii Rapla valla arengukavas kui Rapla maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015.

3.2. Ajaloost

Alu kohta on esmateade külanäime aastast 1241 (Alafae), mõisana aastast 1409. (Alven, hiljem Allo). Alu vanimad hooned paikneva sissesõiduteest vasakul tiigi kaldal – vana mõisa peahoone (nn Jacki maja) peetakse 17. sajandi ehitiseks. Pseudogooti stiilis uus häärber valmis 1868 ja see on selle ehitusstiili üks paremaid näiteid Eestis. Võõrandatud mõisahoonesse toodi Alu algkool, mis töötas seal üle paarikümne aasta (varem asus 1868. loodud kool Alu-Metskülas). Alu algkool likvideeriti 1973, kuid alustas uuesti tööd 1982 lasteaed-alkoolina. Esimeste masina-traktorijaamade seas loodi 1940 Rapla MTJ keskusega Alus. Nõukogude perioodil oli Alus Rapla Rajooni Põllumajandustehnika Tootmiskoondise keskus. Töökoda ehitati 1974, kontorihoone 1976, lasteaed-alkool 1982, võimla ja klubi 1983. Mitusada uut korterit tagasid selle, et 1989 ületas Alu asula tuhande piiri.

Sikeldi küla on esmakordselt mainitud 1241 (Sicaeth, Kiarkiuer). Mõis (Siklecht) rajati Keirivere küla kohale 1410. aastal, samal ajal kaotati ka algne Sikeldi küla.

Andmete allikad:

- *Eesti NSV Teaduste Akadeemia Kodu-uurimise komisjon. Eesti NSV Looduskaitse Selts. (1976). Rapla Rajoonis. Tallinn.*
- *Paidla, A. (1991). Raplamaa. Tallinn.*

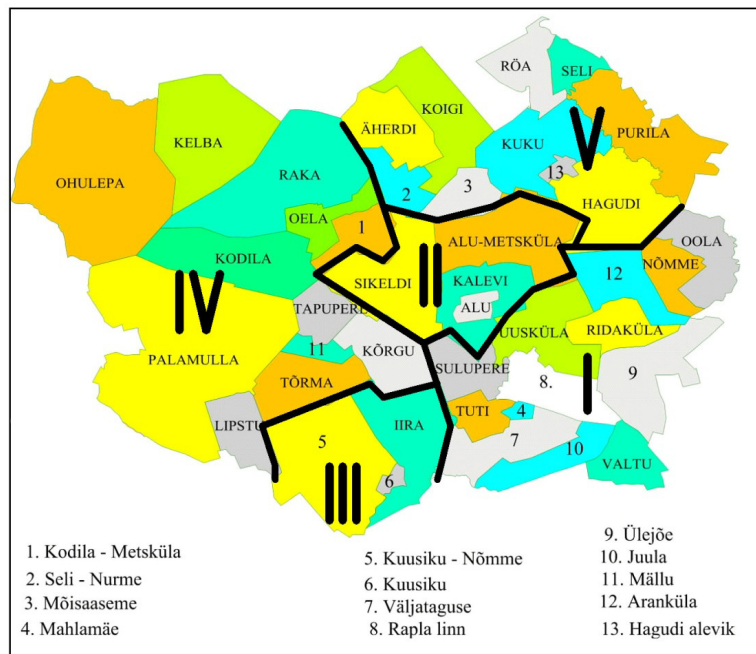
3.3.Paiknemine

Alu kant asub Põhja- ja Kesk-Eestis Raplamaa ja Rapla valla keskosas.

Rapla valla ja Alu kandi asukoht Eestis.

Alu paikneb vallakeskuse Rapla kesklinnast ca 4 km kaugusel. Ümber Alu asub Kalevi küla, mõne km kaugusel asuvad Alu-Metsküla ja Sikeldi küla. Rapla valla keskkoh - valla „naba“ asub Sikeldi külas. Alu kant piirneb Kodila, Hagudi ja Rapla kantidega. Piirkonda läbib Rapla - Varbola maantee, Kalevi küla piirneb Rapla linna ümbersõiduteega ning 3 km kaugusel asub Tallinn - Rapla - Türi maantee.

Rapla valla kandidid ja asulad.

I – Rapla, II - Alu, III – Kuusiku, IV – Kodila, V – Hagudi kant.

3.4.Looduslikud olud

Alu kant asub Harju lavamaa lõunaosas. Maastikku iseloomustavad asustuse ümber paiknevad põllu- ja metsaalad. Väärtuslikud (hea viljakusega) põllumaad asuvad kandi põhjaosas. Alu-Metsküla piiresse jääb suur osa Hagudi rabast. Piirkonda läbib Kodila jõgi. Alu alevikus asub looduskaitse all olev looduskaunis Alu park koos korrastatud tiikidega ning ka looduskaitsealused Alu suurkivi ja Lõhkisekivi mäe kivikülv. Suur osa kandist asub kaitsmata põhjaveega aladel. Kandi piirides asuvad Hagudi raba turbmaardla ja Sikeldi lubjakivimaardla.

3.5.Kultuuriväärtused

Alu kandis on mitmeid kultuurimälestisi (riikliku kaitse all) ning pärandkultuuriobjekte (nt vanad talu- jt hoonete asukohad jms). Need objektid on esitatud valla üldplaneeringus.

Rapla valla üldplaneeringu järgi on:

- väärtuslik maastik Oela - Sikeldi tee koos lähiümbrusega;
- miljööväärtuslik külakeskus Sikeldi külas asuv Sikeldi karjamõisa hooned ja ümbrus;
- miljööväärtuslikud mõisasüdamed - Alu mõis ja Sikeldi karjamõis.

Tuntud inimestest on Alu kandiga olnud seotud teistehulgas riigisekretär Helmut Maandi (sünnikoht Sikeldi külas) ja misjonär Hans Tiismann (sünnikoht Alu-Metskülas). Neile on paigaldatud ka mälestuskivid. Alu piirkonna tuntumateks ja väärtuslikemateks sümboliteks on omapärase arhitektuuriga heas korras Alu mõis ning park koos tiikidega.

3.6.Infrastruktuur ja teenused

Piirkonda läbib Rapla - Varbola maantee, teed kulgevad ka Raka, Seli-Koigi, Aranküla ja Tuti külade suundadel. 2016. aastal rekonstrueeritakse Rapla – Varbola maanteed ning Alu alevikus Tallinna mnt-d. Osa teedest on kruusakattega.

Lähim raudteejaam asub Alust ca 7 km kaugusel Raplas, jaamas peatuvad Tallinn – Pärnu/Viljandi rongid. 2016. aastal on vallavalitsuse poolt Rapla raudteejaamas plaanis raudteejaama piirkonna ehitustööd: Rapla Jaama tänava rekonstrueerimine (koos sadevetesüsteemidega), kergliiklustee ja jalgtee rajamine, autode ja busside parkimisvõimaluste korrastamine ja laiendamine, jalgrattaparkla, bussipaviljoni ja välisvalgustuse rajamine ning valvekaamerate paigaldamine. Riigi poolt planeeritakse Rail Baltic kiirraudtee rajamist aastaks 2025. Kavandatav trass läbib Rõa küla ning Hagudi ja Alu alevikest ning Rapla linnast lääne poolseid alasid. Planeerimise ja projekteerimisega tuleb leida kohalikke elanikke võimalikult vähe häirivad lahendused. Rapla linna lähetele planeeritakse perspektiivne reisijate peatus, rongide hooldusdepoo ning kaubarongidest lähtuvad logistika- ja ettevõtlusalad, millega tekivad eeldused uute töökohtade loomiseks.

Alus asuvad kaugküttevõrk ning ühisvee- ja kanalisatsioonivõrk. Kavandatud on gaasitorustiku rajamine Raplast Alu suunal. Kalevi külas paikneb mobiilsidemast. Kiiresti arenevad internetitehnoloogiad pakuvad uusi lahendusi, kuid igale soovijale ei pruugi internet koju

lähiaastatel veel jõuda (vähemalt mõistliku tasu eest).

Alevikus asuvad lasteaed, algkool, raamatukogu, avalik internetipunkt, noortetuba, kauplus (kus osutatakse ka teatud postiteenuseid), söökla, pesumaja, autoremont, spordiväljak (korvpalli, võrkpalli, tennise mängimise võimalus), staadion (jalgpalli mängimise võimalus), spordihoone (saalikorvpalli mängimise ja jõusaali kasutamise ning kooskäimise võimalus), sotsiaalmaja (hiljuti renoveeritud). Alu lähedal Kalevi külas asub motokrossirada. Alu alevikku on planeeritud vabaõhu kooskäimiskoht. 2016. aastal rekonstrueeritakse Alu Lasteaed-Algkooli hoone (kus paikneb ka raamatukogu) heade tingimustega energiasäästlikuks hooneks.

Alust ca 4 km kaugusel maakonna- ja vallakeskuses Raplas asuvad vallavalitsus, maavalitsus, bussijaam, raudteejaam, riigiasutuste esindused, lasteaiad, erilasteaed, gümnaasiumid, õpilaskodu, muusikakool, huvikool, kultuurikeskus, keskraamatukogu, laululava, spordihood, terviserada, noortekeskus, hooldekeskus, päevakeskus, haigla, kiirabi, perearstid, eriarstid, hambaarstid, kirik ja kogudused, kalmistu, kauplused, pangakontorid, sularahaautomaadid, postkontor, turg, tanklad, autoteenindused, söögikohad, ööklubi, politsei, päästeamet jt teenused.

Alust on hea bussitranspordi ühendus Raplaga. Planeeritud on kergliiklusteed Rapla ja Alu vahel, Rapla-Varbola maantee ääres, Alu ja Koigi vahel ning mitu jalgrattamarsruuti. 2016. aastal on rajamisel Rapla – Alu kergliiklustee. Kavandatud on Hagudi aleviku – Alu-Metsküla (läbi Hagudi raba) matkarada.

Renoveeritud Alu mõisas asub Kaitseliidu koolituskeskus. Kaitseliidu liikmed kasutavad mitmeid Alus asuvaid avalikke teenuseid.

3.7.Elanikud

Alu alevik on elanike arvult Rapla vallas suuruselt teine keskus ning Alu kant on rahvastiku suuruselt teine piirkond. Alu alevikus elab 824, Alu-Metskülas 40, Kalevi külas 89, Sikeldi külas 52 inimest. Elanike arv kasvas 1970ndal seoses tööstuse ja põllumajandusettevõtlusega ca poole võrra. 1990ndatest on elanike arv mõnevõrra kahanenud. Tähelepanuväärne on, et ajavahemikul 2005-2016 vähenes Alu alevikus registreeritud elanike arv 96 ja Sikeldi külas 5 võrra, samas kasvas Kalevi külas 23 ning Alu-Metskülas 11 inimese võrra. 2013-2015 sündis kandis igal aastal keskmiselt 6,3 last, siia elama registreeriti keskmiselt 39,3 ja siit mujale elama 41,7 inimest aastas.

Alu kandi elanike arvu muutus.

Asula / aasta	1970	1979	1989	1994	2005	2011	2016
ALU	352	822	1057	1016	920	867	824
ALU-METSKÜLA	48	35	28	38	29	29	40
KALEVI	77	71	51	47	66	70	89
SIKELDI	83	71	36	44	57	63	52
Kant KOKKU	560	999	1172	1145	1072	1029	1005

Alu kandi elanike arv ja vanuserühmad (seisuga 01.01.2016, Rahvastikuregistri andmed).

kant / asula	Elanike arv	Osatähtsus valla elanikest (%)	Meeste arv	Naiste arv	Naiste osatähtsus (%)	Eelkoolialiste (0-6a) arv	7-15-aastaste arv	16-64-aastaste arv	65 ja vanemate arv	Eelkoolialiste (0-6a) osatähtsus (%)	7-15a osatähtsus (%)	16-64a osatähtsus (%)	65 ja vanemate osatähtsus (%)
Alu kant	1005	10,8	496	509	50,6	100	107	645	153	10,0	10,6	64,2	15,2
ALU	824	8,9	400	424	51,5	86	83	534	121	10,4	10,1	64,8	14,7
ALU-METSKÜLA	40	0,4	26	14	35,0	3	3	29	5	7,5	7,5	72,5	12,5
KALEVI	89	1,0	45	44	49,4	7	14	55	13	7,9	15,7	61,8	14,6
SIKELDI	52	0,6	25	27	51,9	4	7	27	14	7,7	13,5	51,9	26,9
RAPLA VALD KOKKU	9296	100	4374	4849	52,2	757	943	5828	1695	8,1	10,1	62,7	18,2

Rahvastiku koosseis Alu kandis (Rahvastikuregistri andmetel):

- Naiste ja meeste arv üsna võrdne, naisi on meestest veidi rohkem (naiste osatähtsus 50,6%, kogu Rapla vallas 52,2%). Naiste osatähtsus on aastatel 2005-2016 vähenenud.
- Eelkoolialiste (0-6-aastaste) osatähtsus elanikest on 10% (kogu vallas 10,1%). Eelkoolialiste arv ja osatähtsus on aastatel 2005-2016 kasvanud 33 võrra.
- Alg- ja põhikoolialiste (7-15-aastaste) osatähtsus elanikest on 10,6% (kogu vallas 10,1%). 7-15-aastaste noorte arv on aastatel 2005-2016 vähenenud 26 võrra.
- Tööaliste (16-64-aastaste) osatähtsus elanikest on 64,2% (kogu vallas 62,7%). 16-64-aastaste arv on aastatel 2005-2016 vähenenud 107 võrra.
- 65-aastaste ja vanemate osatähtsus elanikest on 15,2% (kogu vallas 18,2%). 65-aastaste ja vanemate arv ja osatähtsus on aastatel 2005-2016 kasvanud 33 võrra.

Seniste suundumuste jätkudes võib järgnevatel aastatel elanike arv veidi väheneda, sest kasvanud on küll eelkoolialiste arv, kuid samas on vähenenud elanike koguarv, alg- ja põhikoolialiste ning tööaliste arv. Antud üldistus kehtib kandi kui terviku kohta, erinevates asulates on rahvastiku arengud üksteisest mõnevõrra erinevad. Kandi rahvastiku täpsem ülevaade ja võrdlus teiste kantidega on toodud arengukava lisades.

Märkus. Rahvastikuregistri andmed näitavad vastavale aadressile sissekirjutatud elanikke, mistõttu see ei näita iga kord inimeste tegelikku elukohta. Tegelikku elukohta andmeid on võimalik kasutada 2011. aasta rahva- ja eluruumide loenduse kohta.

3.8. Majanduslik olukord ja tööandjad

Alu kant on üsna mitmekesise ettevõtlusega piirkond, siin asuvad metalli-, õmblus-, toiduaine- jm ettevõtted. Piirkonnas on registreeritud 66 ettevõtet ja FIEt, neist valdav osa Alus (51). Võib eeldada, et neist mingi osa realselt ei tegutse ning mingi osa ei tegutse kohapeal. Töötajate arvult suurim ettevõtte on hiljuti tööd alustanud Saarioinen Eesti toiduainetööstus Kalevi külas, kus töötab ca 130 inimest. Valla palgal on Alu kooli, lasteaia, raamatukogu, sotsiaalmaja ja spordihoone töötajad. Siiski ei suuda olemasolevad ettevõtted tagada töökohti kõigile elanikele. Paljud elanikud käivad tööl Raplas, ca 50 km kaugusel Tallinna piirkonnas ja mujal.

3.9.Kandi elanike koostöö

Alu kandis on registreeritud 23 mittetulundusühingut (s.h. Alu alevikus 20). Neist suure osa moodustavad korteriühistud ning osade tegevus on suunatud laiemale piirkonnale või mõnele teisele piirkonnale. Nii Alu alevikus kui kandi külades leidub mitmeid aktiivseid inimesi ja ühendusi, kes korraldavad sündmusi ja igapäevategemisi eeskätt oma valdkonnas. Kalevi külas on valitud külavanemaks Rein Kokker ja Sikeldi külas Marve Reede. Kalevi külas tegutsevad kaks külaseltsi: MTÜ Kalevi Külaselts ja MTÜ Edumeelne Kalevi küla. Aktiivne külaliikumine on tekkimas Sikeldi külas. Alu aleviku üsna suur elanike arv on üks põhjuseid, miks alevikus pole seni esile kerkinud kindlaid eestvedajaid, valitud alevikuvanemat ega moodustatud aleviku seltsi.

3.10. Üldisest arengust

Vaatamata elanike arvu vähenemisele on Raplale lähedal asuv Alu kant endiselt suure elanike arvuga ning üsna atraktiivne arenduspiirkond – planeeritud on uusi elamuid ja ettevõtlusalasid. Kandi ehituslik ja majanduslik areng toimuvad peamiselt Alu alevikus ja lähiümbruses ning Rapla linna suunal. Alu arengueeldusteks on lisaks Rapla lähedusele ettevõtluse, eeskätt tööstuse traditsioonid ja püsimine.

Kavandatav Rail Baltic raudteetrass. Praegu trassi planeeritakse uue võimaliku kiirraudtee trassi, hinnatakse alternatiivide keskkonnamõjusid ja pakutakse välja leevendavaid meetmeid. Juhul, kui raudteed ehitama hakatakse, tooks see tõenäoliselt kaasa probleeme kohalikele elu- ja looduskeskkonnale, nagu müra ja liikumine teisele poole aiaga piiratud raudteed. Trass hakkaks kulgema üle erinevate kinnistute, mille rahaline väärtus küll trassiehitajate poolt kompenseeritakse, kuid kompensatsioonide tingimused ei ole praeguseks selged ning kodu väärtust ei saa tihtipeale mõõta ainult rahas. Seetõttu tuleb planeerimisel ja keskkonnamõtude hindamisel arvestada maksimaalselt inimeste elukeskkonda, liikumisvõimalusi, võimalikke müra- jm probleeme ning planeerida võimalikult täpselt raudteetrassi rajamisest tulenevad elukeskkonna halvendamist leevendavad meetmed ning määrata selgelt ja seadusandliku jõuga kohustused need meetmed trassi rajajate poolt ka ellu rakendada. Vastavad seisukohad on vallavalitsuse poolt planeerijatele esitatud. Samas kaasnevad Rail Balticuga Alu kandile ja kogu vallale ka võimalused. Seetõttu on trassi planeerijatele esitatud järgnevad seisukohad, millega praeguseks on suures osas ka arvestatud:

- Kavandada Rapla linna lähistelem võimalik reisirongide peatuse asukoht. Juhul kui Raplas ei hakka tulevikus peatuma kiirrongid, siis luua võimalus siin aeglasemate rahvusvaheliste või riigisiseste rongide peatumiseks, mida on võimalik ühildada ka teiste transpordiliikidega (mis parandaks ühistranspordi olukorda).
- Planeerida Rapla linna lähistelem võimalik kaubarongide peatuskoht, kus tulevikus saaks tekkida raudteega seotud kaubaladude-, tööstus- jm ettevõtlus.
- Kavandada Rapla linna lähistelem võimalik rongide hooldus- ja teeninduskoht (et kohapeal tekiks juurde töökohti).

3.11. Kanti käsitlevad õigusaktid

Kandi elanike, maaomanike, ettevõtjate ja teiste siin tegutsejate jaoks kehtivad Eesti Vabariigi ning Rapla valla õigusaktid. Eesti õigusaktid on kättesaadavad veebiaadressil www.riigiteataja.ee, Rapla

valla omad www.rapla.ee.

Rapla valla kõige olulisemateks arengudokumentideks on Rapla valla arengukava ja Rapla valla üldplaneering, mille abil kavandatakse ning suunatakse valla arengut kokkulepitud suunas. Üldplaneeringus on muuhulgas kirjas maade kasutamise ja ehitamise reeglid. Ülevaade elanike tervisenäitajatest jm olukorrast ning olulised plaanid kantide ja külade jaoks on kirjas ka Rapla valla terviseprofiielis. Tähtsad on ka valdkondlikud (temaatilised) arengukavad, koolide, lasteaedade jt vallavalitsuse hallatavate asutuste arengukavad, kantide ja külade/alevike arengukavad. Kõigi nimetatud valla arengudokumentide koostamisel ja ülevaatamisel tuleb jälgida nende omavahelist kooskõla.

Külavanema valimise kord on kirjas Rapla külavanema statuudis. Mittetulundusühingute asutamise jm seonduva kohta on teavet veebiaadressil www.ngo.ee/teabekeskus.

4. Kandi probleemid ja vajadused

*Probleemid ja vajadused mõjutavad kohapealset elukvaliteeti. Probleemide lahendamiseks ja vajaduste rahuldamiseks kavandatakse arengukavas eesmärgid ja tegevused. Siin loetletud probleemid ja vajadused pandi kirja valdavalt vestlusringis ja arenguseminaril ning ei ole esitatud tähtsuse järjekorras. **Kaldkirjas** on toodud lahendused, mis on teostatud või teostamisel.*

1. Alu on muutunud magalaks, puudub ühistunne. **Olukorda aitavad muuta Alu lasteaed-alkkooli hoone renoveerimine, Alu tiikide korrastamine, Rapla-Alu kergliiklustee rajamine, teede ja tänavate remont, spordihoone korrastamine, noortetoa loomine, vallapoolne tegevus vabadele tootmismaadele ettevõtjate leidmiseks jt tegevused.**
2. Puudub yabaõhu kooskäimiskoht. See võib asuda kohas, kus on algatust kooskäimiskoha rajamiseks (ei pea asuma tingimata Alu alevikus, vaid ka Sikeldi või Kalevi külas), eelistatud asukoht on Alu pargis.
3. Puudub kultuuritöötaja (võimalik ühendada noortekeskusega).
4. Vajadus noortetoa järele (spordihoones või lasteaiahoones). **Noortetuba on loodud.**
5. Lasteaia-alkkooli hoone amortiseerunud, vanad aknad, katus, soojustus, fassaad jne. **Hoone rekonstrueeritakse tänapäevaseks ja energiasäästlikuks 2016.**
6. Lasteaiahoone ümberehitamisel neljarühmaline lasteaed ja/või erilasteaia rühmad Alus.
7. Kergliiklustee vajalikkus Alu - Rapla ja Alu – Seli-Koigi. Lõik Rapla suunal Alu teeristist metsani on jalakäijatele väga ohtlik. Võiksid olla kõnnitee Tallinna mnt ääres ja kergliiklustee ümber Alu aleviku. Pargi tänava majade juurde otsetee pumbajaama juurest lumest lahti lükkamata. **Rapla – Alu kergliiklustee on 2016. aastal rajamisel.**
8. Tolmavad ja osaliselt viletsas seisus küladeed. **Teid remonditakse ja hooldatakse võimaluste piires, Sikeldi-Koigi tee viidi mustkatte alla.**
9. Sikeldi halb ühistranspordi ühendus Raplaga, eriti koolilaste jaoks. **Rajati täiendav Otsa bussipeatus.**
10. Puudulik asutuste jm tähistamine - infotahvliid ja suunaviidad.
11. Alus puuduvad ülekaigurajad, mõeldavad ka „lamavad politseinikud“. Vajalikud eriti kooli- ja lasteaialaste jaoks. Mõned olemasolevad liiklusmärgid ei täida oma ülesannet. **Liikluskorraldus paraneb 2016 toimuva Alu Tallinna mnt rekonstrueerimisega.**
12. Vajadus korrastada tiigid (olemas Tõnu Meldre poolt koostatud tiikide veehaarde projekt). Võimalusel koos supluskohaga. **Tiigid on korrastatud.**
13. Alu kortermajade keskküte (kaugküte) on kallis. **Soojatootja on investeerinud hakkepuidu katlamajja ja trassidesse, mistõttu küttehind on vähenenud. Vallavalitsuse eestvedamisel on valminud Alu aleviku soojusmajanduse arengukava, millest lähtuvalt on plaanis veel investeeringuid.**
14. Väikeste kohtade tunnused ja Rapla läheduse mõju – postkontori sulgemine, kaupluses kauba valik kesine ja kallis. **Teenuste väikest valikut aitavad kompenseerida uute bussidega suhteliselt tiheda graafikuga ühistransport, rekonstrueeritud Rapla – Varbola ja Alu Tallinna mnt ning rajatav Rapla - Alu kergliiklustee.**
15. Alus probleemid turvalisusega, s.h. Sotsiaalmaja kliendid reostavad bussi ootepaviljoni ning tülitavad koolilapsi ja bussiootajaid.

5. Kandi väärtused

Oma väärtuste tundmine ja nende säilimisele kaasaaitamine on kandi eripära jaoks tähtis. Väärtusi nutikalt ja heaperemehelikult kasutades on võimalik kandis elu edendada. (Väärtused ei ole esitatud tähtsuse järjekorras.)

1. Rahulik elukeskkond ümber Alu.
2. Põhiteenuste kättesaadavus kohapeal ja lähedal asuvas Raplas.
3. Traditsioonid.
4. Ajalooline piirkond - mõis, park. Aastas külastab Kaitseliidu kooli 700 õppurit erinevast paigust. Turismifirmad on Alu mõisa võtnud koos Varbola linnusega oma marsruuti. Alu mõisas ja pargis käib bussitäite viisi turiste, see potentsiaal vajab kogukonna poolt kasutamist. Mõisahoones on võimalik tutvustada valla vaatamisväärsuseid (voldikud jms).
5. Sikeldi külas asub Rapla valla naba.
6. Kaitsealused loodusmälestised Alu suurkivi ja Lõhkisekivi mäe kivikülvl.
7. Kaitsealused kultuurimälestised ja pärandkultuuriobjektid.
8. Kodila jõgi.
9. Hagudi raba.
10. Väärtuslik maastik Oela - Sikeldi tee koos lähiümbrusega.
11. Miljööväärtuslik külakeskus Sikeldi külas asuv Sikeldi karjamõisa hooned ja ümbrus;
12. Miljööväärtuslikud mõisasüdamed - Alu mõis ja Sikeldi karjamõis.
13. Tuntud inimestest on Alu kandiga olnud seotud näiteks riigisekretär Helmut Maandi (sünnikoht Sikeldi külas) ja misjonär Hans Tiismann (sünnikoht Alu-Metskülas).

6. Kandi tulevikupilt

Alu kandi tulevikupilt on tema elanike vaade oma kandi tulevikule. Ühtlasi on ta kõige üldisemaks eesmärgiks ja ka kokkuleppeks. Ta lähtub tegelikust olukorrast ja võimalustest, seades sihi, millisena soovitakse näha oma kanti tulevikus. Visioon ongi selleks jõuks, mis liidab inimesed ühisteks jõupingutuseks.

Alu kandi on kvaliteetne elukeskkond, korras teed ja kergliiklusteed ning hea ühistranspordi ühendus Raplaga. Siin on rahulik ja turvaline elada, kogukond on muutunud aktiivsemaks. Erinevas vanuses inimestel, s.h noored saavad siin tegeleda meelepäraste tegevustega. Rajatud on kandi elanike vabaõhu kooskäimiskoht. Kohapeal on mitmekesine ettevõtlus. Kandi elu aitavad hoida heas korras kohalikud väärtused ja mitmete teenuste kättesaadavus Alu alevikus:

- kaunid, puhtad, korrastatud Alu tiigid ja mõisapark,
- tegutsev Kaitseliidu kool Alu mõisahoones,
- rekonstrueeritud spordihoone, mis pakub organiseeritud teenust koos juhendajate ja treeneritega,
- rekonstrueeritud kool, lasteaed ja raamatukogu,
- kauplus jt teenused.

7. Kandi arengueelistused

Arengueelistused kirjeldavad neid tegevussuundi, mis on kandis lähiaastatel olulisimad.

Arengueelistused

- Kergliiklusteed
- Turvalisus
- Alu tiigid ja mõisapark
- Alu kool ja lasteaed

8. Kandi eesmärgid ja tegevuskava

Eesmärgid on vajalikud kandi soovitud tuleviku ehk tulevikupildi saavutamiseks. Eesmärgid on püstitatud kandi probleemidele ja vajadustele lahenduste leidmiseks. Neil on seos ja koosõla ka valla arengukava ning üldplaneeringuga.

Tegevuskava kirjeldab, kuidas kavatseb kant oma kokkulepitud eesmäärke tegevuste abil saavutada, loetledes üles tegevused, võimalusel nende elluviimise aja ja eestvedaja. Tegevuskava on ka juhiseks ja töödokumendiks kandi elanikele, kui nad asuvad arengukava ellu viima. Tegevuskava näitab muuhulgas kandi elanike jt osaliste valmisolekut oma eesmäärke saavutada. Mitmete tegevuste elluviimise aeg on lahtine ja võib muutuda, kuna rahastamise aeg pole selge või ei ole leitud konkreetset eestvedajat.

ÜLDINE EESMÄRK: Hea elukeskkond, kasvanud ühtsustunne ning suurem osalemine kodukoha elus ja arengus.

EESMÄRK 1. Suurem koostöö külavanemate, külade esindajate, Rapla Vallavalitsuse ja MTÜ Rapla Valla Külade Ühendusega.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid
Kandi esindajate osalemine MTÜ Rapla Valla Külade Ühenduse töös	X	X	X	X	X		MTÜ Rapla Valla Külade Ühendus	Toimib
Kandi noorte esindajate osalemine valla noortevolikogu töös	X	X	X	X	X			Praegu ei toimi, kandi noori on kutsutud osalema, aga huvilisi ei ole
EESMÄRK 2. Suurem koostöö kandi siseselt külade vahel ja naaberkantidega.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid
Ühisürituste korraldamine ja osavõtt ühisüritustest	X	X	X	X	X	EAS KOP, Leader	elanikud	
Talgute korraldamine	X	X	X	X	X	Leader	Külavanemad	Toimib teatud külades
Kantide vaheliste jalgrattamatkade korraldamine ja osalemine								
EESMÄRK 3. Elanikel on hea ülevaade kandis toimuvatest sündmustest, plaanidest.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid
Külakoosolekute, arutelude korraldamine arenguplaanide arutamiseks ja tutvustamiseks	X	X	X	X	X		Külavanemad, vallavalitsus	Toimib regulaarne külade esindajate ümarlaud
Infostendide, viitade ja nimesiltide korrastamine, täiendavate vajaduste väljaselgitamine ja paigaldamine						Leader		Süsteemset tegevust ei ole jõudnud toimuda

Alu kandi arengukava

Kandi tegemiste tutvustamine Rapla Teatajas, valla veebilehel ja maakonnaportaalis www.raplamaa.ee	X	X	X	X	X		Külavanemad	
Kandi arengut puudutavate plaanide ja tegevuste teavitamine sidusgrupile, külavanematele ja elanikele	X	X	X	X	X		Vallavalitsus	<i>Teavitamised külade ümarlaua, külade esindajate meililisti, külavanemate, vallalehe, kodulehe, Facebooki kaudu.</i>
EESMÄRK 4. Taristud on heas korras.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid
Rapla – Alu kergliiklustee projekteerimine ja väljaehitamine	X	X				EAS, vallavalitsus, Maanteeamet	Maanteeamet / Vallavalitsus	<i>Plaanis 2016-17</i>
Alu – Seli-Koigi tee ääres ning ümber Alu aleviku kergliikluse tingimuste loomine							Maanteeamet / Vallavalitsus	<i>Tee on planeeritud Rapla Maakonna teemaplaneeringus, kuid väljaehitamise aeg ei ole teada. Ainult valla eelarvest ei suudaks seda teha</i>
Kandi teede remont valla Teehoiukava alusel	X	X	X	X	X		Vallavalitsus	<i>Toimib. Valla teehoiukava vaadatakse volikogu poolt igal aastal üle ja viiakse ellu vastavalt võimalustele</i>
Alu liikluslahenduste korrastamine (vajadusel ülekäigurajad, „lamavad politseinikud“, täiendavad liiklusmärgid)	X						Maanteeamet / Vallavalitsus	<i>Maanteeamet korrastab osa liikluslahendusi seoses tee remondiga 2016</i>
Sikeldi bussipeatuse asukoha muutmise võimalikkuse väljaselgitamine							Külavanem, Vallavalitsus, Maavalitsus, Maanteeamet	<i>Rapla-Varbola maantee äärde Kodila ja Vahemetsa bussipeatuste vahele taastati Otsa bussipeatus</i>
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja täiendav rajamine		X	X				Vallavalitsus, Maanteeamet	<i>Iga-aastaselt toimuvad väiksed remondid. Suurem rekonstrueerimine võib tulla plaani 2017-2018, kui on võimalik saada EL toetust</i>
Investeeringud kaugküttekulude vähendamiseks							Soojatootja	<i>Soojatootja on investeerinud hakkepuidu katlamajja ja trassidesse,</i>

Alu kandi arengukava

											<i>mistõttu küttehind on vähenenud. Vallavalitsuse eestvedamisel on valminud Alu aleviku soojusmajanduse arengukava, millest lähtuvalt on plaanis veel investeringuid.</i>
Koostöö elektri pingeprobleemide lahendamiseks Eesti Energiaga	X	X	X	X	X			Külavanem, Vallavalitsus			<i>Toimib, kuid tõenäoliselt on vaja probleemsemad kohad kaardistada</i>
Lagunenud ja kasutusperspektiivita hoonete ja rajatiste („koleehitiste“) kaardistamine ja omanike poole pöördumine, ettekirjutised jm sanktsioonid	X	X	X	X	X	KIK jt		Vallavalitsus			<i>Kaardistamine on tehtud, keskkonnaspetsialist tegeleb omanikega. Protsessid on aeganõudvad.</i>
Hagudi aleviku – Alu-Metsküla (läbi Hagudi raba) ja Alu Suurkivi juurde viiva matkaraja kavandamine ning rajamine							fondid				<i>Lähiaastate tegevuskavas pole, on kirjas valla arengukavas täiendavate investeeringuvajaduste all</i>
EESMÄRK 5. Kandis on korras looduskeskkond	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas		Eestvedaja			Elluviimise seis ja plaanid
Alu pargi ja tiikide projekteerimine ning korrastamine	X	X	X	X	X			Vallavalitsus			<i>Tiigid on korrastatud. 2012-2016 on vallavalitsus taotlenud ja saadud toetust kuuele KIKi Alu pargi projektile (pargi hooldustööd, tiikide korrastamise projekteerimine tiikide korrastamise 1. ja 2. etapp). Plaanis on lähiaastatel jätkata pargi kujundamist.</i>
EESMÄRK 6. Kandis on tekkinud juurde uusi töökohti	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas		Eestvedaja			Elluviimise seis ja plaanid
Ettevõtlussõbraliku keskkonna kujundamine	X	X	X	X	X			Vallavalitsus, kohalikud ettevõtjad			<i>See on laiem protsess, mis hõlmab ka laiemalt elukeskkonna</i>

										<i>korrastamist (sh haridus jne). Muuhulgas toimub koostöö kohalike ettevõtjatega, läbirääkimised mujal tegutsevate ettevõtjatega töökohtade loomiseks, planeeritud on ettevõtlusalasid, korrastatakse taristut.</i>
Ettevõtete tegevusvaldkondade ja kvalifitseeritud tööjõu analüüs										<i>Põhjalikumat analüüsi ei ole tehtud</i>
EESMÄRK 7. Küladel on hea ja toimiv ühendus kandi keskuse Alu ja valla keskuse Raplaga.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid		
Probleemide ja vajaduste kogumine ning edastamine Rapla Vallavalitsusele	X	X	X	X	X					<i>2014. aastal küsis vallavalitsus seoses maakonna ühistranspordi hankega probleeme ja vajadusi, mis edastati ühistranspordi korraldavale Rapla Maavalitsusele</i>
Elanike reaalse transpordivajaduste analüüs										<i>Põhjalikku analüüsi ei ole jõutud teha</i>
Läbirääkimised ühistranspordi korraldajate, rahastajate, transpordifirmade vahel	X	X	X	X	X		Vallavalitsus			<i>Läbirääkimised toimuvad, kuid põhikorraldaja on maavalitsus</i>
EESMÄRK 8. Elanike tervisenäitajad on paranenud.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid		
Koostöö tervisepäevade läbiviimise osas Vallavalitsuse ja Maavalitsusega	X	X	X	X	X		külavanemad			
Tervisedenduslikes projektides osalemine	X	X	X	X	X	fondid	külavanemad			
Läbi isiklike eeskujude ja asendustegevuste noorte suunamine eemale alkoholist ja narkootikumidest.	X	X	X	X	X		külavanemad			
EESMÄRK 9. Turvalisus ja elanike turvatunne on paranenud.	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid		
Koostöö turvalisuse parandamiseks politsei, vallavalitsuse, Naabrivalve jt-ga.	X	X	X	X	X		külavanemad			
EESMÄRK 10. Kandis on vaba aja veetmiseks ja kultuuritegevuseks vajalikud tingimused ja aktiivne osavõtt	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid		

Alu kandi arengukava

Vabaõhu kooskäimiskoha projekteerimine ja rajamine (Alu/Sikeldi/Kalevi)						Leader		2015 arutelu käigus pakuti välja peamiseks asukohaks Alu park, kuid asukoht vajab veel täpsemat planeerimist.
Kandi kultuuri- ja noorsootöö koordineerimine								Otsust selles osas ei ole veel tehtud, võimalik lahendus võib tulla peale koolimaja-raamatukogu remonti
Raamatukogu tegevuse jätkamine							Vallavalitsus	Raamatute laenutamise teenust on kavas jätkata 2016. aastal renoveeritavas hoones.
EESMÄRK 11. Kandis on sportimiseks vajalikud tingimused ja aktiivne sporditegevus	2016	2017	2018	2019	2020	Võimalik rahastamise allikas	Eestvedaja	Elluviimise seis ja plaanid
Alu spordihoone rekonstrueerimine	X	X				Fondid	MTÜ, Vallavalitsus	2014 korrastati saali põrand, vahetati välja korvpalli-konstruktsioonid ja tabloo, 2016 on toetuse saamisel plaanis katuse osaline vahetus. Vallavalitsuse ja spordihuviliste poolt otsitakse võimalusi spordihoone investeeringute jaoks lisatoetuste saamiseks, põhjalikum rekonstrueerimine saab järgneva nelja aasta jooksul toimuda valla eelarve väliste toetuste saamise korral. Valla arengukavas on kirjas täiendavate vajaduste all
Alu jalgpalliväljaku korrastamine/remont						Fondid	MTÜ, Vallavalitsus	Järgmise nelja aasta plaanidesse praegu põhjalikum rekonstrueerimine ei mahu, kuid valla arengukavas on see kirjas täiendavate

9. Arengukava teostuse jälgimine ja hindamine, arengukava muutmise

Arengukava muutmise ja uuendamise plaan on vajalik, et tagada kandi arengu planeerimise ja juhtimise järjepidevus. Arengukava teostuse jälgimine lähtub seatud tulevikupildist ja eesmärkidest. See on vajalik, et vastata küsimusele: kas meie kandi elu edeneb selles suunas, nagu on kokku lepitud? Jälgimise ja hindamise tulemuste alusel on vajadusel võimalik teha arengukavas muudatusi – täpsustada eesmärke ning kavandada täiendavaid tegevusi.

MTÜ Rapla Valla Külade Ühendus on küladepõhine sidusorganisatsioon, mis ühendab külasid oma esindajate kaudu. Antud MTÜ on tugi kohapeal, vahendades infot, teadmisi ja võimaluste piires ka raha. MTÜ üldkogu valib MTÜ-le teatud aja järgi uue juhtorgani - juhatuse, mis koosneb iga kandi esindajatest. MTÜ koos Rapla valla külade esindajate ümarlauaga korraldab ka kantide arengukavade teostuse jälgimist, hindamist ja muutmist.

Kandi arengukava muudetakse reeglina iga kahe aasta tagant, vajadusel sagedamini. Kandi arengukava *tegevuskava* vaadatakse üle samaaegselt valla arengukavaga. Valla arengukava muudatused kinnitab volikogu reeglina hiljemalt 1. oktoobriks. Kandi arengukava teised osad vaadatakse üldjuhul üle vähemalt kord nelja aasta jooksul, siis hinnatakse põhjalikumalt ka arengukava elluviimist.

Pikema aja (kuid üldjuhul mitte varem, kui iga nelja aasta) tagant on vajalik koostada kandile uus arengukava. Võimalusel on mõistlik koostada uus arengukava valla teiste kantide arengukavadega koos. Arengukava koostamiseks on vajalik läbi viia avalikult välja kuulutatud koosolekud.

Enne uue arengukava kinnitamist ning kinnitatud arengukavasse muudatuste tegemist tutvustatakse arengukava ja muudatusi lisaks kandi elanikele jt huvilistele ka vallavalitsuses ja vallavolikogus. Uue arengukava ja varem kinnitatud arengukava muudatused *kiidab heaks* kandi esinduse ettepanekute põhjal *MTÜ Rapla Valla Külade Ühendus koos Rapla valla külade esindajate ümarlauaga*. Uue arengukava ja varem kinnitatud arengukava muudatused *kinnitab Rapla Vallavolikogu* valla arengukava lisana.

Kinnitame:

..... 24.04.2012
Tiit Tammsaar	Ülle Rüüson
MTÜ Rapla Valla Külade Ühendus juhatuse esimees	Seltsingu Rapla Valla Külade Kogu juht

..... 24.04.2012
 Kaupo Kaljumets
 Sidusgrupi liider

..... 24.04.2012
 Vahur Tarkmees
 Projektijuht TipTop Konsulendi OÜ

10. LISAD